

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія образотворчого мистецтва та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи**

О.Б. Жильцов

2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ КОЛЬОРУ

галузь знань 0202 Мистецтво
для спеціальності 5.02020501 Образотворче мистецтво

Київ – 2016 рік

Робоча програма дисципліни «Психологія кольору» для студентів за галуззю знань 0202 Мистецтво, спеціальністю 5.02020501 Образотворче мистецтво.

Розробники: М.І. Ладоненко, викладач циклової комісії образотворчого мистецтва та дизайну Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії образотворчого мистецтва та дизайну

Протокол від «29» серпня 2016 року № 1

Голова циклової комісії образотворчого мистецтва та дизайну
_____ (Т.Л. Кормакова)

(підпис)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	5
1. Опис навчальної дисципліни.....	6
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	7
3. Програма навчальної дисципліни.....	9
4. Структура навчальної дисципліни.....	10
5. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія кольору».....	12
6. Теми практичних занять.....	13
7. Самостійна робота.....	13
8. Індивідуальні завдання.....	13
9. Методи навчання.....	14
10.Методичне забезпечення курсу.....	14
11.Методи контролю.....	15
12.Розподіл балів, які отримують студенти.....	16
13.Очікувані результати.....	18
14.Рекомендована література	
Базова.....	19
Допоміжна.....	19
15.Інформаційні ресурси.....	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологія кольору» є нормативним документом Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено цикловою комісією образотворчого мистецтва та дизайну на основі освітньо-професійної програми підготовки молодших спеціалістів, відповідно до навчального плану для спеціальності 5.02020701 «Дизайн».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає компетентності, які повинен опанувати молодший спеціаліст відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Психологія кольору», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Кількість годин, відведених навчальним планом, становить 72 год., із них: 14 год. - лекції, 8 год. – семінарські, 6 год. – практичні заняття, 8 год. - індивідуальна робота, 32 год. - самостійна робота, 4 год. - підсумковий контроль.

Дисципліна «Психологія кольору» виконує різні функції в загальному навчальному процесі, вона продовжує, розвиває та поглиблює першопочаткові компетентності в роботі з кольором, набуті в процесі вирішення композиційних, художніх, семантичних задач на заняттях загальнопрофесійного та спеціального циклів. «Психологія кольору» є логічним смисловим продовженням вивчення дисципліни «Кольорознавство».

У програмі узагальнено та систематизовано закономірності сприйняття кольору, питання емоційного впливу кольору, вікових особливостей кольоросприймання для глибокого осягнення студентами мистецтва живопису. Ці знання допомагають у самостійній творчій діяльності, розвивають розумові здібності студентів: вміння спостерігати, порівнювати і аналізувати колір.

Теоретичною частиною програми освоюється та вивчається психологічна та символічна сторона кольору, котра у сполученні з практичними завданнями вирішує задачу підготовки дизайнера.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0202 «Мистецтво»	Нормативна
Модуль – 3	Спеціальність (професійне спрямування): 5.02020701 «Дизайн»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: 1		Семестр
Загальна кількість годин - 72		6-ий
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,7 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Молодший спеціаліст»	Лекції
		14 год.
		Семінарські
		8 год.
		Практичні
		6 год.
		Самостійна робота
		32 год.
		Індивідуальні завдання:
		8 год.
		Модульний контроль:
		4 год.
		Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підвищення загального рівня колірної культури студентів, формування у них цілісного уявлення про психологію та властивості кольору, про колір як специфічний засіб функціонального комфорту і художньої виразності та необхідний компонент для втілення задуму художника і створення певного художнього образу.

Завдання:

- ознайомлення з основами психологічного впливу кольору на людину;
- оволодіння основами специфічної мови, виражальних можливостей та психологічного впливу кольору;
- вироблення навичок осмисленого використання кольору;
- поглиблення теоретичних знань кольорової естетики та кольорової гармонії;
- виховання розвиненого професійного кольорового мислення;
- вміння якісно вести спрямований пошук кольорових рішень у будь-якому творі образотворчого мистецтва, відповідно до психофізичних характеристик кольорів та кольорових сполучень;
- виховання у студентів працьовитості, відповідальності до виконання завдань курсу, дисциплінованості, самостійності.
- У результаті вивчення навчальної дисципліни у студентів мають бути сформовані такі **предметні компетентності**:
- вміння характеризувати естетичний вплив дійсності на людину, безпосередньо пов'язаний з кольоровідчуттям та оцінкою гармонійних колористичних поєднань в природі та витворах мистецтва;
- готовність використовувати базові знання про фундаментальні основи психології кольору в подальшій професійній діяльності;
- здатність застосовувати теорію і практику психофізіологічної дії кольору в процесі створення повнокольорової композиції;
- вміння виявляти професійні навички роботи з кольором в поєднанні з будь-яким матеріалом, технікою, формою та прогнозувати його вплив на глядача;
- вміння виражати творчий задум за допомогою умовної мови кольору;

- вміння самостійно аналізувати композиційно-колористичну структуру творів образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну;
- готовність використовувати базові знання про фундаментальні основи психології кольору в подальшій професійній діяльності;
- готовність до вирішення дизайн-проектів у кольорі з урахуванням його психофізіологічного впливу на майбутнього споживача.
-

3. Програма навчальної дисципліни

VI семестр

Змістовий модуль 1. Колір і психіка.

Тема 1. Колір в психології та в мистецтві. Сила кольору.

Тема 2. Кольоровий символізм у культурі людства.

Тема 3. Вчення про колір Й.В. Гете., «Мова фарб» В.В. Кандінського.

Змістовий модуль 2. Психофізіологічний та психічний вплив кольору на людину.

Тема 3. Дія кольору на вегетативну нервову систему та психологічну діяльність людини.

Тема 4. Кольорові вподобання дітей і дорослих людей.

Тема 5. Колір та емоції людини.

Тема 6. Колір та характер. Відношення до кольору в процесі мислення.

Змістовий модуль 3. Кольорова психодіагностика.

Тема 7. Арт-терапія та використання кольору в лікуванні людини. Виховання дитини кольором.

Тема 8. Кольоровий тест Макса Люшера. Структура і процедура теста. Тест кольорових пірамід. Кольоровий тест відношень. Методика кольорових порогів.

Тема 9. Відношення до кольору при психічних захворюваннях.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/ п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
VI семестр									
Змістовий модуль 1. Колір і психіка.									
1.	Тема 1. Колір в психології та в мистецтві. Сила кольору.			2	2				
2.	Тема 2. Кольоровий символізм у культурі людства.			2				6	
3.	Тема 3. Вчення про колір Й.В. Гете. «Мова фарб» В.В. Кандинського.			2		2	2	6	
	Разом за змістовим модулем 1	24	12	6	2	2	2	12	
Змістовий модуль 2. Психофізіологічний та психічний вплив кольору на людину.									
3.	Тема 3. Дія кольору на вегетативну нервову систему та психологічну діяльність людини.			2					
4.	Тема 4. Кольорові вподобання дітей і дорослих людей.			2		2			
5.	Тема 5. Колір та емоції людини.				2			6	
6.	Тема 6. Колір та характер. Відношення до кольору в процесі мислення.			2			2	6	
	Разом за змістовим модулем 2	24	12	6	2	2	2	12	
Змістовий модуль 3. Кольорова психодіагностика.									

7.	Тема 7. Арт-терапія та використання кольору в лікуванні людини. Виховання дитини кольором.			2		2	2	8	
8.	Тема 8. Кольоровий тест Макса Люшера. Структура і процедура теста. Тест кольорових пірамід. Кольоровий тест відношень. Методика кольорових порогів				2				
9.	Тема 9. Відношення до кольору при психічних захворюваннях.					2	2		4
	Разом за змістовим модулем 3	24	16	2	2	4	4	8	4
	Разом за навчальним планом за курс вивчення дисципліни	72	40	14	6	8	8	32	4

V. Навчально – методична карта дисципліни «Психологія кольору» III курс

Разом 72 год., лекції – 14 год., практичні заняття – 6 год., семінарські -8 год., самостійна робота – 32 год., індивідуальна робота – 8 год., модульний контроль – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
Модулі	Змістовий модуль I						Змістовий модуль II				Змістовий модуль II			
Кількість балів за модуль	35 бали						30 балів				44 бали			
	109 балів													
Назва модуля	Модуль I Колір і психіка						Модуль II Психофізіологічний та психічний вплив кольору на людину				Модуль III. Кольорова психодіагностика			
Лекції	1		2		3		4		5		6		7	
Дати														
Теми лекцій	Колір в психології та мистецтві (1 бал - відвідування)		Кольоровий символізм у культурі людства (1 бал - відвідування)		Вчення про колір Й.В. Гете. «Мова фарб» В.В. Кандінського (1 бал - відвідування)		Дія кольору на вегетативну нервову систему та психологічну діяльність людини (1 бал - відвідування)		Кольорові вподобання дітей і дорослих людей.(1 бал - відвідування)		Колір та характер. Відношення до кольору в процесі мислення (1 бал - відвідування)		Арт-терапія та використання кольору в лікуванні людини. Виховання дитини кольором (1 бал - відвідування)	
Теми практичних занять	Альбом «Кольори спектру» (1 бал + 10 балів)						Тести на кольоросприймання (1 бал + 10 балів)				Автопортрет в натуральну величину (1 бал + 10 балів)			
Теми семінарських занять	Вчення про колір (1 бал + 10 балів)						Кольорові вподобання дітей і дорослих людей (1 бал + 10 балів)				Арт-терапія і використання кольору в лікуванні людини (1 бал + 10 балів)		Відношення до кольору при психічних захворюваннях (1 бал + 10 балів)	
Самостійна робота	Дослідження кольору об’єкту зображення (5 балів).				Вправа на зв'язок кольоросприйняття і форми (5 балів).		Щоденник «Настрій» (5 балів)				«Мандала» - подорож в глибини підсвідомості (5 балів)		Малювання лівою рукою (5 балів).	
Підсумковий контроль	ПМК (25 балів) Залік													

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
VI семестр			
1	Альбом «Кольори спектру»	2	10
2	Тести на кольоросприймання	2	10
3	Автопортрет в натуральну величину	2	10
	Разом	6	30

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
VI семестр			
1	Дослідження кольору об'єкту зображення	6	5
2	Вправа на зв'язок кольоросприйняття і форми	6	5
3	Щоденник «Настрій»	6	5
4	«Мандала» - подорож в глибини підсвідомості	6	5
5	Малювання лівою рукою	8	5
	Разом	32	25

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
VI семестр		
1	Вчення про колір	2
2	Кольорові вподобання дітей і дорослих людей	2
3	Арт-терапія і використання кольору в лікуванні людини	2
4	Відношення до кольору при психічних захворюваннях	2
	Разом	8

8. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
VI семестр		
1	Кольоровий символізм у філософських вченнях	2
2	Колір, шрифт і зручність в читанні	2
3	Астрологічна, містична, алхімічна класифікація кольорів	2
4	Кольоромедитація. Методика проведення	2
	Разом	8

9. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•**Словесні:** лекція (традиційна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), пояснення, розповідь, бесіда.

•**Наочні:** спостереження, ілюстрація, демонстрація.

•**Практичні:** вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: виконання індивідуальних навчальних проектів (творчі роботи).

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

10. Методичне забезпечення курсу

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ наочні матеріали (ілюстрації, репродукції робіт світових та вітчизняних майстрів);
- ✓ електронні презентації.

12. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Психологія кольору» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально – методичної карти, де зазначено види й термін контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у 100-бальну шкалу подано у таблиці 8.1 та 8.2.

Табл. 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю
VI семестр

№ п/п	Вид діяльності	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування практичних та семінарських занять	1	7	7
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	5	25
4.	Робота на практичному занятті	10	3	30
5.	Робота на семінарському занятті	10	4	40
7.	Підсумковий модульний контроль	25	1	25
	Підсумковий рейтинговий бал за VI семестр			134
	Коефіцієнт			1.34

Таблиця 8.2

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих помилок)
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп’ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;

- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

13. Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент:

- розуміє закони психічного, емоційного та фізичного впливу кольору на людину;
- володіє основними закономірностями гармонії кольору та побудови кольорових композицій;
- знає основи психології сприйняття кольору та основні класифікації кольору;
- розуміє зв'язок між кольоросприйняттям та іншими видами сприйняття;
- орієнтується в показаннях та протипоказаннях кольоролікування та кольоромедитації, символічному та містичному значенні кольору.
- враховує психологічні особливості людей у кольоропідборі під час художньої діяльності;
- проявляє готовність використовувати базові знання про фундаментальні основи психології кольору в подальшій професійній діяльності;
- застосовує теорію і практику психофізіологічної дії кольору в процесі створення повнокольорової композиції;
- виявляє професійні навички роботи з кольором в поєднанні з будь-яким матеріалом, технікою, формою та прогнозувати його вплив на глядача;
- виражає творчий задум картини за допомогою умовної мови кольору;
- аналізує композиційно-колористичну структуру творів образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну;
- створює дизайн-проектів в кольорі з урахуванням його психофізіологічного впливу на майбутнього споживача.

14. Рекомендована література

Базова:

1. Печенюк Т.Г. Кольорознавство: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Грані-Т, 2010. – 192 с.
2. Печенюк Т.Г. Психологія пізнавальної сфери особистості: відчуття, сприймання, мислення. Курс лекцій. Чернівці: Місто, 2013. – 320 с.
3. Прищенко С.В. Кольорознавство: навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2010. – 354 с.
4. Браэм Г. Психология цвета / Гаральд Браэм; пер. с нем. М.В. Крапивкиной. — М.: АСТ : Астрель, 2011. — 158 с.

Допоміжна:

5. Бреслав Г.Э. Цветопсихология и цветолечение для всех - СПб.: Б.&К., 2000. - 212 с.
6. Иттен И. Искусство цвета. Москва: Д. Аронов, 2015. – 96 с.
7. Иттен И. Искусство формы. Мой форкурс в Баухаузе и других школах. Москва: Д. Аронов, 2011. – 136 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>